

Պրոլետարները բոլոր յանձնարարները միացնենք

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ
ՀԱՏԱՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՃԽԱՏԱՆՔԻ
ՅԵՎ ԴՊՐՈՑԻ ԴԵԿԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

Յ Ե Վ

ՀԱՄԱԲԱԿ ԿԵՆՏԿՈՍԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ

378

Խ-11

ՀԱՅԿՈՒՍՀՐԱՑ

1936

378

0 120 - 10

Խ-Ս

Պրոլետարները ընդդ յերկիրներին, միացե՛ք

Կ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԽԱՏԱՆՔԻ
ՅԵՎ ԴՊՐՈՑԻ ՂԵԿԱՎԱՐՄԱՆ
Մ Ա Ս Ի Ն

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ
ԽՈՐՀՐԴԻ ՅԵՎ
ՀԱՍԿ(Բ)Կ ԿԵՆՏԿՈՍԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ

ՀԱՅԿՈՒՍՀՐԱՑ ★ 1936

11 SEP 2013

54.024

6
37

О РАБОТЕ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ
И О РУКОВОДСТВЕ ВЫСШЕЙ
ШКОЛОЙ

Арипартиздат, Эривань

ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և ՀՍՄԿ(Բ)Կ Կենտ-
կոմը բարձրագույն դպրոցում կադրեր պատ-
րաստելու վիճակը մինչև այժմ ել անբա-
վարար են համարում:

Բարձրագույն նոր ուսումնական հաստա-
տություններ կազմակերպելիս և հները ըն-
դարձակելիս հաճախ աչքաթող ե արվել բար-
ձրագույն ուսումնական հաստատություննե-
րի աշխատանքի կարևորագույն պայմանը՝
նրանց ապահովելը համապատասխան գի-
տական-մանկավարժական կադրերով, լա-
բորատորիաներով, կաբինետներով, գրադա-
րաններով, վորի հետևանքով մի շարք բար-
ձրագույն ուսումնական հաստատություննե-
րում ուսուցման մակարդակը շատ չի տար-
բերվում միջնակարգ դպրոցի (տեխնիկում-
ների) մակարդակից:

Ուսումնական պլանները մինչև այժմ ել բաղմամբարկա յեն և, ինչպես նաև ծրագրերը, ամեն տարի յենթարկվում են փոփոխություններին: Բարձրագույն դպրոցի համար մնայուն դասագրքեր չկան, իսկ մի շարք կարևորագույն առարկաների համար բոլորովին դասագիրք չկա: Խիստ անբավարար ե մասնագիտական-թարգմանական գրականության հրատարակումը:

Պրոֆիլների չափազանց մանրացումը և շատությունը, միևնույն մասնագիտության կարգերի պատրաստման զուգահեռությունը փոշիացնում են գիտական-մանկավարժական ուժերը, նյութական միջոցները և իջեցնում են բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ուսուցման վորակը:

Ուսումնական աշխատանքի կազմակերպման մեջ մինչև այժմ ել չի վերացվել ուսուցման ալպպիս կոչված «բրիգադային» լաբորատոր» մեթոդը, սահմանված դասախոսությունները փոխարինվում են սակավ վորակյալ դեկլամարների հետ կատարվող խմբակային պարապմունքներով, դրա հետ միասին ուսա-

նողները ծանրաբեռնվում են ուսումնական աշխատանքի ալլ տեսակներով՝ ի վրաս նրանց խնդրույն աշխատանքի:

Հակառակ ԽՍՀՄ Կենտրոնական 1932 թ. սեպտեմբերի 19-ի ալն վորոշման, վոր արտադրական պրակտիկան պետք ե կազմի ամբողջ ուսումնական պրոցեսի որգանական մասը—մինչև այժմ ել պատշաճ դեկլամարություն չկա ուսուցման ալլ կարևոր բաղկացուցիչ մասի նկատմամբ: Ժողկոմատները ուսանողական արտադրական պրակտիկայի համար արամագրում են վոչ բավարար սարքավորված ձեռնարկություններ, կլի-նիկաներ, լաբորատորիաներ և ալն: Անհրաժեշտ վերահսկողություն չկա ուսանողների արտադրական պրակտիկան անցնելու վրա: Խիստ հաշվետվություն չկա պրակտիկայից բարձրագույն ուսումնական հաստատություն վերադարձած ուսանողի կատարած աշխատանքի մասին: Ալլ բոլորը չի կարող չհանգել և իրականում հաճախ հանդում ե ալն բանին, վոր ուսանողները չեն վարժվում թեորիան պրակտիկայի հետ

դուգակցել, փորձով ստուգել բարձրագույն ուսումնական հաստատութեան մեջ իրենց ստացած գիտելիքները:

Չի կատարվում կուսակցութեան ու կառավարութեան ղեկավարի՞լը՝ բարձրագույն ուսումնական հաստատութեանն ղեկավարողներին միանձնյա ղեկավարման մասին.— ղեկավարողներին միանձնյա ղեկավարումը խախտում են հասարակական կադմակերպութեանն իրենց վարչարարութեամբ, իսկ ղեկավարողներն իրեն հերթին յերկրորդական անձնավորութեաններին են վերավստահում կառավարման մի շարք հիմնական ֆունկցիաներ:

Բարձրագույն ուսումնական հաստատութեանն ղեկավարողներին և հասարակական կադմակերպութեանն ղեկավարողներին կողմից չկա ամենուրեք հոգատարութեան քաղմակողմանի կերպով դաստիարակելու ուսանողին, վորպես քաղաքական գիտակցութեան, կուլտուրականութեան և կարգապահութեան տեսակետից որինակելի խորհրդային քաղաքացու:

Միանգամայն անբավարար են դրված բար-

ձրագույն ուսումնական հաստատութեանն ղեկավարողներին: Չկան ղեկավարողութեան հաստատապես սահմանված միասնական պայմաններ: Ուսանողութեան ղեկավարողութեան կարևորագույն գործը ղեկավարողները հաճախ վերավստահում են յերկրորդական աշխատողներին: Ընդունելութեան քննութեանն ընդ մասամբ կատարվում են վոչ բավականաչափ կադմակերպված ձևով, բացակայում են բուհերի ղեկավարողներին և ժողովմաններին բարձրագույն ուսումնական հաստատութեանն ղեկավարողների անմիջական մասնակցութեանն ու վերահսկողութեանն: Բարձրագույն ուսումնական հաստատութեան մտնող յուրաքանչյուր անձի գիտելիքները մանրազնին ստուգելու փոխարեն, բուհերի ղեկավարողները, ընկնելով ընդունելութեան համար սահմանված կոնտինգենտները լրացնելու հետեից, իջեցնում են ընդունվողներին առաջադրվող պահանջների մակարդակը: Այդ պատճառով ուսանողական կադմի մեջ տեղ են գտնում կրնացրագետ, պատահական մարդիկ:

Շատ ժողկոմատները ղեկավար աշխատողները մինչև այժմ ել գործնականորեն կոնկրետ կերպով չեն ղեկավարում բուհերը, բացահայտորեն թերազնահատելով կադրեր պատրաստելու պետական կարևորագույն գործը և վերջինս վերալստահում են ժողկոմատները յերկրորդական աշխատողներին: Բուհերը դեռ ամենևին այնպիսի ուշադրության չեն արժանանում, ինչպիսին սովորաբար արժանանում են ժողկոմատների ձեռնարկությանը:

Բարձրագույն ուսումնական հաստատության թյունների ղեկավարման այդ բոլոր թերությաններն առանձնահատուկ ուժգնության մեջ են դրած յերկան ղեկին ժամանակներս՝ արդյունաբերության մեջ ու տրանսպորտում ծավալված ստախանովյան շարժման կապակցությամբ: Ստախանովյան շարժումը յերկան բերեց գիտական և ուսումնական աշխատանքի շատ հետ մնալը պրակտիկայից՝ բարձրագույն ուսումնական հաստատության թյուններում: Սրանից անհրաժեշտաբար բըղխում ե՝ վերանայել հնացած ծրագրերը, դա-

սագրքերը, տեղեկատուները, հանրագիտարանները և տեխնիկական ձեռնարկները՝ համաձայն ստախանովյան շարժման արդյունքների, տեխնիկական լիովին ոգտագործելու և աշխատանքի արտադրողականությանն արագորեն բարձրացնելու խնդիրներ:

Սոցիալիզմի հաղթանակի պայմաններում, յերբ «տեխնիկային տիրապետած կադրերն են վորոշում ամեն ինչ», բարձրագույն ուսումնական հաստատության թյուններին պետք են ներկայացվեն նոր, ավելի բարձր պահանջներ, վորոնք ապահովեն բարձրորակ, քաղաքականապես դաստիարակված, բազմակողմանի կերպով կրթված և կուլտուրական այնպիսի կադրերի պատրաստումը, վորոնք ոժտված լինեն «այն բոլոր հարստությանների ճանաչողության մեջ, վոր մշակել ե մարդկությանը» (Լենին) և բնդունակ լինեն լրիվ յուրացնելու գիտության նորագույն նվաճությունները, ամբողջովին ոգտագործեն տեխնիկան և բուշևիկորեն շաղկապեն թեորիան

պրակտիկայի հետ, արտադրական փորձը
զուգահեցեն գիտության հետ:

ԽՍՀՄ Ժողովրդխորհրդի և Համկ(բ)Կ Կենտ-
րոմը վերոշում են:

I

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒԹՅՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

1. Բարձրագույն ուսումնական հաստա-
տությունները մտնելու և այնտեղ ձրի սո-
վորելու իրավունք ունեն Խորհրդային Մի-
ության յերկու սեռի բոլոր 17-ից մինչև
35 տարեկան հասակի քաղաքացիներ, վո-
րոնք վկայագիր ունեն միջնակարգ դպրոցի
լրիվ դասընթացի ավարտելու մասին և վո-
րոնք հաջողությամբ տվել են այդ ուսում-
նական հաստատությունները մտնելու հա-
մար սահմանված քննությունները:

2. Բարձրագույն ուսումնական հաստատու-
թյունները մտնող բոլոր անձինք յենթարկ-

վում են ընդունելության քննությունների՝
հետևյալ առարկաներից.

ա) ուսաց լեզու (գրավոր շարադրու-
թյուն), բ) քերականություն, գ) գրակա-
նություն, իսկ այն բարձրագույն ուսում-
նական հաստատություններում, վերտեղ դա-
սավանդումը կատարվում է այլ լեզուներով,
նաև քննություն այն լեզվից, վերով կա-
տարվում է դասավանդումը տվյալ բուհում,
դ) քաղաքագիտություն, ե) մաթեմատիկա,
զ) ֆիզիկա, է) քիմիա, և 1937 թվականից՝ ո-
տար լեզուներից վորևե մեկից (անգլերեն,
գերմաներեն, ֆրանսերեն):

Գյուղատնտեսական և տնտեսագիտական
բարձրագույն ուսումնական հաստատություն-
ներ մտնողները յենթարկվում են լրացու-
ցիչ քննությունների աշխարհագրությունից,
իսկ հոլմանիտար գիտությունների ուսում-
նական հաստատություններ (պատմաբանա-
կան, լեզվաբանական, իրավաբանական)
մտնողները՝ պատմությունից և աշխարհա-
գրությունից:

Շինարարական, ճարտարապետական և նը-

կարչական բարձրագույն ուսումնական հաս-
տատուություններ մտնողները յենթարկվում
են լրացուցիչ քննությունների նկարչություն-
նից ու գծագրությունից, իսկ յերաժշտական
և թատերական բարձրագույն դպրոցներ
մտնողները լրացուցիչ քննություն են տա-
լիս ըստ մասնագիտության:

Բուհեր մտնելիս առաջնություն և սըր-
վում այն անձանց, վորոնք ընդունելության
քննությունների ժամանակ ամենաբարձր
թվանշաններն են ստացել:

Այն անձինք, վորոնք ավարտել են միջ-
նակարգ դպրոցը և ունեն հիմնական առար-
կաներից «գերազանց» թվանշան, իսկ մյուս
առարկաներից (նկարչություն, գծագրութ-
յուն, յերգեցողություն, յերաժշտություն,
ֆիզիկուլտուրա) միջ ցածր, քան «լավ» թը-
վանշանը, բարձրագույն դպրոց են ընդուն-
վում առանց ընդունելության քննություն-
ների:

3. Բարձրագույն ուսումնական հաստա-
տությունները մտնողները գիշերկտորի անու-
նով գիմում են ներկայացնում, կցելով իրենց

ինքնակենսագրությունը և հետևյալ փաս-
տաթղթերը (խկականները)՝

ա) միջնակարգ ուսումնական հաստատու-
թյունն ավարտելու վկայագիր,

բ) անձնագիր (ներկայացվում է անձամբ),

գ) զինապարտները, բացի վերոհիշյալ
փաստաթղթերից, տեղեկանք են ներկայաց-
նում զինվորական ծառայության իրենց
ունեցած վերաբերմունքի մասին:

4. Ի փոփոխումն գոյություն ունեցող
պրակտիկայի, յերբ յուրաքանչյուր բարձ-
րագույն ուսումնական հաստատություն իր
համար ընդունելության ժամկետներ է սահ-
մանում—սահմանել հետևյալ միասնական
ժամկետները՝ ինձիս բոլոր բարձրագույն
ուսումնական հաստատություններն ընդուն-
վելու համար,—բարձրագույն ուսումնական
հաստատությունները մտնելու գիմումներն
ընդունվում են հունիսի 20-ից մինչև ոգոս-
տոսի 1-ը, ընդունելության քննությունները
տեղի յեն ունենում ոգոստոսի 1-ից մինչև
20-ը, ուսանողների ընդունելությունը կա-
տարվում է ոգոստոսի 21-ից մինչև 25-ը:

Արդեւել այլ ժամկետներում ընդունելու-
թյուն կատարելը:

5. Ընդունելության ամբողջ նախապատ-
րաստումն ու կազմակերպումը, ինչպես և
ընդունելության քննությունների ընթացքի
համար պատասխանատվությունը դրվում է
ուսումնական հաստատության ղեկեկտորի
վրա, վորի նախագահությամբ (առանց փո-
խարինելու իրաւունքի) ստեղծվում է ըն-
դունելության հանձնաժողով հետևյալ կազ-
մով՝ ղեկեկտորի տեղակալ ուսումնական մա-
սի գծով, դեկաններ և յերկու պրոֆեսոր:

Բարձրագոյն ուսումնական հաստատու-
թյունների ղեկեկտորները և ընդունելության
հանձնաժողովները անդամները պարտավոր
են անձամբ ծանոթանալ յուրաքանչյուր ըն-
դունվողի հետ և անձամբ ստուգել ընդուն-
վողների բոլոր փաստաթղթերը:

6. Առաջարկել ժողկոմատներին՝ վերա-
ստիպելություն անցնելով բարձրագոյն ու-
սումնական հաստատությունների ընդունե-
լության ընթացքի վրա և ոգնել ղեկեկտոր-
ներին՝ ձեռն կազմակերպելու ու ժամանա-

կին անցկացնելու ընդունելությունը, ուղղե-
լով յերևան յեկած թերությունները հենց
ընդունելության ընթացքում:

Առաջարկել ժողկոմատներին՝ ի գիտու-
թյուն ընդհանուրի հրատարակել տեղեկա-
տուններ բարձրագոյն ուսումնական հաստա-
տությունների մասին, մատնանշելով նրանց
ֆակուլտետները, բաժիններն ու մասնագի-
տությունները, ինչպես և ընդունելության
պայմանները:

7. Ուսանողների փոխադրումը մի բարձ-
րագոյն ուսումնական հաստատությունից
մյուս նույնատիպ բարձրագոյն հաստա-
տությունը թույլատրվում է միմիայն ու-
սումնական տարին սկսվելուց առաջ, յեր-
կու բուհերի ղեկեկտորների թույլտու-
թյամբ:

Ուսանողների փոխադրումը տարբեր տիպի
բարձրագոյն ուսումնական հաստատություն-
ները թույլատրվում է միայն առաջին յեր-
կու կուրսերի ուսանողներին՝ ուսումնական
տարին սկսվելուց առաջ, յերկու բուհերի
ղեկեկտորների թույլտվությամբ:

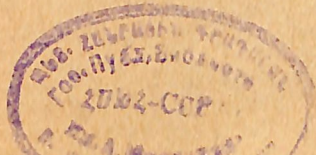
ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

1. Վերացնել բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում պարապմունքներն սկսելու, ընդմիջումների և ավարտելու կաժայական ժամկետներ սահմանելու պրակտիկան, սահմանելով պարապմունքների սկիզբը բուհերում սեպտեմբերի 1-ից և վերջը՝ հունիսի 30-ին, հետևյալ ընդհատումներով— ձմեռվա արձակուրդը հունվարի 24-ից մինչև փետրվարի 6-ը և ամառվա արձակուրդը՝ հուլիսի 1-ից մինչև ոգոստոսի 31-ը:

Այն բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների բարձր կուրսերի համար (3-րդ, 4-րդ և 5-րդ կուրսեր), վորոնց արտադրական պրակտիկան կապված է սեզոնային աշխատանքի հետ, թույլ տալ ուսումնական տարին սկսել նոյեմբերի 1-ից: Այդ բուհերի ցուցակը հաստատում է ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհին կից բարձրագույն գլխավորների Համամիութենական կոմիտեն:

2. Ի վերացումն գոյություն ունեցող այն պրակտիկայի, յերբ ուսանողները ծանրաբեռնվում են պարտադիր ուսումնական պարապմունքներով (մինչև 40 ժամ վեցորյակում), կրճատել դասաթուղթների ղեկավարությամբ կատարվող պարտադիր պարապմունքների ժամերի թիվը և 1936—37 ուսումնական տարվա սկզբից սահմանել ուսումնական ժամերի հետևյալ թիվը վեցորյակում,— I և II կուրսերում վոչ ավելի քան 30 ժամ, III և IV կուրսերում վոչ ավելի քան 24 ժամ, V կուրսում վոչ ավելի քան 18 ժամ: Ցերրորդ և չորրորդ կուրսերի ուսանողների համար առանձնացնել վեցորյակում մեկական որ և վերջին կուրսերի ուսանողների համար յերկուական որ, բացի հանգստի որից, ինքնուրույն պարապմունքների համար:

Առաջարկել բուհերի վարչությունների պետերին և բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ղեկավարներին՝ բոլոր անհրաժեշտ պայմաններն ապահովել ուսանողներին ինքնուրույն աշխատանքի համար—գրադարանների, գծագրական դահ-

լիճների, լաբորատորիաների, գիտական կա-
բինետների և կոնսուլտացիաների ամենուր-
յա անխափան աշխատանքը:

Ա.կադեմիական ժամկա տևողությունը
սահմանել 45—50 րոպե՝ 10—15 րոպե ընդ-
միջումով՝ պարապմունքների միջև:

Բոլոր պարապմունքները կազմակերպել
հաստատուն դասացուցակով, վորտեղ պետք
և նախատեսված լինի ուսումնական պրոցե-
սի անընդհատ ընթացքն ուղի մեջ: Բուհե-
րի դասացուցակը պետք է հաստատվի ամ-
բողջ ուսումնական տարվա համար և հրա-
պարակվի ընթացիկ ուսումնական տարին
սկսվելուց առաջ:

Սեմեստրներում ուսումնասիրվող ա-
ռաքիաների թիվը, վորպես կանոն, 6-ից ա-
վելի չպետք է լինի, իսկ ամեն ուր ուսում-
նասիրվող առաքիաների թիվը 3-ից ավելի
չպետք է լինի:

III

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

1. Բարձրագույն դպրոցներում դասավանդ-
ման գիտական մակարդակը և ուսումնական
պարապմունքների վորակը բարձրացնելու
նպատակով, ինչպես և ուսանողների մեջ ու-
սումնական նյութերի վրա ինքնուրույն աշ-
խատանք կատարելու ունակություն զար-
գացնելու նպատակով վերացնել, հակառակ
կտրականապես արգելված լինելուն, դեռևս
մի շարք բուհերում դասախոսության նյու-
թը վերամշակելու համար կիրառվող խմբա-
կային պարապմունքները, վորոնք հանդի-
սանում են ժամանակին դատապարտված
այսպես կոչված ուսուցման բրիգադային-
լաբորատոր մեթոդի մնացորդներ:

Սահմանել դասատուների կատարելիք ու-
սումնական աշխատանքի հետեյալ ձևերը,—

ա) պրոֆեսորների և դոցենտների դասա-
խոսությունները.

բ) գործնական պարապմունքներ լաբորա-

տորիաներում, կաբինետներում, արհեստանոցներում, կլինիկաներում և այլն, վորոնք կատարում են ուսանողները՝ պրոֆեսորներին, դոցենտներին և ասիստենտներին ղեկավարությամբ:

գ) արտադրական պրակտիկա, վորը կատարվում է ուսումնական պլանի համաձայն, պրակտիկայի այս կամ այն տեսակի համար ամբիոնի կողմից հատկապես առանձնացված ղեկավարների ղեկավարությամբ:

Ուսումնական պրոցեսը կազմակերպելիս հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնել ուսանողներին ինքնուրույն աշխատանքին, վորը նրանք կատարում են ընթերցարաններում, գրադարաններում, արխիվներում, լաբորատորիաներում, կաբինետներում կամ տանը, ասպհովելով կոնսուլտացիա ուսանողների համար:

2. Վերացնել ուսանողներին առաջադիմության ընթացիկ հաշվառման պրակտիկան, առաջադիմության միակ չափանիշ ընդունելով քննություն տալը դասախոսություններ-

րի կուրսից և ստուգումները՝ գործնական պարապմունքից:

Բոլոր ուսանողները պարտավոր են քննություն տալ ուսումնական պլանների մեջ մտած յուրաքանչյուր առարկայի լրիվ դասընթացից, ինչպես և ստուգումների յենթարկվել գործնական աշխատանքներին՝ այն ժամանակ, յերբ տվյալ դասընթացը լրիվ լավել է ուսանողների կողմից:

Ինքնուրույն հատվածներ ունեցող բարդ առարկաներից քննություն է տրվում մասմաս, սակայն վոչ հաճախ, քան տարեկան յերկու անգամ:

Գննությունները կատարում են իրենց կոչումներում հաստատված պրոֆեսորները և դոցենտները (նրանք, վորոնք վարում են համապատասխան դասախոսական կուրսերը):

3. Բոլոր բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում սահմանել ուսանողներին առաջադիմության գնահատման հետևյալ յերեք աստիճանները (թվանշանները)՝ ա) անբավարար, բ) բավարար, գ) գերազանց:

4. Ի վերացումն այն կանոնի, վոր վերջին

կուրսերի ուսանողները պետք է պաշտպանեն գերպլումային աշխատանքներ, մի կանոն, վրը չի ապահովում ստուգումը, թե բարձրագույն ուսումնական հաստատությունն ավարտողն ի՞նչ չափով է պատրաստված ըստ մասնագիտություն ինքնուրույն աշխատանք կատարելու, բոլոր ուսումնական հաստատություններում, բացի տեխնիկականներից, վերպետ կանոն սահմանել պետական քննություն տալը, իսկ տեխնիկական դպրոցներում գերպլումային նախագծերի պաշտպանումը՝ ամեն տարի ժողովների կողմից նշանակվող հատուկ պետական քննիչ հանձնաժողովներում: Պետական քննությունները և գերպլումային նախագծերի պաշտպանումը կատարվում է ամեն տարի հունիսի 1-ից մինչև 30-ը և հոկտեմբերի 1-ից մինչև 31-ը:

Պետական քննություններ տալու և գերպլումային նախագծեր պաշտպանելու իրավունք ունենալանք, ովքեր քննություններ են տվել և ստուգումների յենթարկվել բարձրագույն ուսումնական հաստատություն պլանում նախատեսված բոլոր առարկաներից: Այն ուսա-

նողները, վերոնք չեն կարողացել պետական քննությունները տալ կամ գերպլումային նախագծերը պաշտպանել, իրավունք ունեն կրկին քննություն տալու հաջորդ տարին:

Առաջարկել խՍՀՄ ժողովուրդին կից բարձրագույն դպրոցների Համամիութենական կոմիտեյին՝ 2 ամսվա ընթացքում մշակել պետական քննիչ հանձնաժողովներ կանոնադրությունը և բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների զանազան տիպերի համեմատ սահմանել այն առարկաների ցուցակը, վերոնցից պետք է քննություն տրվի վերոհիշյալ հանձնաժողովներում, ինչպես և սահմանել գերպլումային նախագծեր պաշտպանելու կարգը և ներկայացնել խՍՀՄ ժողովուրդին ի հաստատություն:

5. Բոլոր բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում մտցնել ուսանողական միասնական տոմս և միասնական մատրիկուլ (ստուգման գրքույկ): Մատրիկուլի մեջ մտցվում են այն բոլոր առարկաները, վերոնց անցնելը պարտադիր է, և գրանցվում են տված քննություններն ու ստուգումները:

Մատրիկուլներում՝ տված քննությունները և ստուգումները նշելու և թվանշաններ դնելու իրավունք ունեն միայն քննություն կատարող պրոֆեսորը և այն դոցենտը, վորն ստուգում և կատարել:

Առաջարկել իՍՆՄ Ժողկոմխորհին կից բարձրագույն դպրոցների Կոմխոյին՝ մի ամսվա ընթացքում մշակել ուսանողական տոմսի ու մատրիկուլի միասնական տիպը, ներկայացնելով դրանք իՍՆՄ Ժողկոմխորհին ի հաստատություն:

6. Բարձրագույն ուսումնական հաստատություններն աղարտողների համար սահմանել յերկու աստիճանի դիպլոմ:

Առաջին աստիճանի դիպլոմը տրվում և այն ուսանողներին, վորոնք բարձրագույն ուսումնական հաստատությունն աղարտել են բոլոր առարկաների յերեք քառորդից վոյ պակասը «գերազանց» թվանշաններով, իսկ մյուս առարկաներից «բավարար» թվանշաններով, և վորոնք պետական բոլոր քըննությունները տվել կամ դիպլոմային նա-

խագծեր են պաշտպանել «գերազանց» գնահատականով:

Յերկրորդ աստիճանի դիպլոմ և տրվում բարձրագույն ուսումնական հաստատություններն աղարտած, պետական քննություն տված կամ դիպլոմային նախագիծը պաշտպանած բոլոր ուսանողներին:

7. Առաջին աստիճանի դիպլոմ ստացողները նախամեծար իրավունք ունեն՝

ա) զբաղելու ազատ պաշտոններ՝ ըստ մասնագիտության աշխատանք կատարելու, ինչպես նաև գիտահետազոտական աշխատանքի պաշտոններ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում ու գիտահետազոտական ինստիտուտներում,

բ) ասպիրանտ դառնալու բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համապատասխան ամբիոններին կից.

գ) թե իՍՆՄ-ում և թե արտասահման գիտական գործուղման ուղարկվելիք անձանց թեկնածուների թվի մեջ են ժամում:

8. Առաջարկել իՍՆՄ Ժողկոմխորհին կից բարձրագույն դպրոցների Համամիութենա-

կան Կոմիտեյին՝ ներկայացնել ԽՍՀՄ Ժող-
կոմխորհին ի հաստատութիւն բարձրագոյն
ուսումնական հաստատութիւնն աւարտելու
գերաւոր (առաջին և յերկրորդ աստիճանի)
միասնական տիպը, ինչպես և հրահանգ
հրատարակել բուհերի աւարտման գիտլում
տալու կարգի մասին:

9. Յեւեղով այն հանգամանքից, վոր ար-
տադրական պրակտիկան պետք է հանդիսա-
նա ամբողջ ուսումնական պրոցեսի որդանա-
կան մասը և ոգնի ուսանողին ավելի լավ
յուրացնելու թեորհալի գիտութիւններն ու
գործադրելու դրանք իր գործնական աշխա-
տանքում:—

ա) սահմանել, վոր ուսանողներն արտա-
դրական պրակտիկայում կատարում են հիմ-
նական աշխատանքների ամբողջ ցիկլն՝ ըստ
մասնագիտութիւնի:

բ) ուսանողներին պրակտիկայի ուղարկել
խմբերով՝ բարձրագոյն ուսումնական հաս-
տատութիւն կողմից հատկապես առանձնաց-
ված դասատուների ղեկավարութիւնով:

գ) առաջարկել Ժողկոմատներին՝ բարձ-

րագոյն ուսումնական հաստատութիւննե-
րին ամբացնել առնվազն 4—5 տարով ամե-
նից ավելի սարքավորված և լավ կազմա-
կերպված բրտադրական ձեռնարկութիւն-
ները՝ ուսանողների արտադրական պրակ-
տիկան այնտեղ կազմակերպելու համար:

դ) առաջարկել ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհին կից
բարձրագոյն գալրոցների Համամիութենա-
կան Կոմիտեյին՝ յերեք ամսվա ընթացքում
մշակել արտադրական պրակտիկայի կանո-
նադրութիւնը, հատկացնելով բարձրագոյն
ուսումնական հաստատութիւնների նոր ու-
սումնական պլաններում ժամանակի առնվա-
զըն 30 տոկոսն արտադրական պրակտիկա-
յին՝ յերկու բարձր կուրսերի համար, հաց-
նելով այդ ժամանակը նայած մասնագիտու-
թիւն, մինչև 40 տոկոսի:

ե) առաջարկել Ժողկոմատներին՝ 4 ամսվա
ընթացքում բոլոր մասնագիտութիւնների
բուհերի համար, մշակել արտադրական պրակ-
տիկայի ծրագրեր:

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒԹՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ ՂԵԿԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

1. Սահմանել, Վոր ժողովրդական կոմիտեաները և գերատեսչությունները ղեկավարներն անձնական լիակատար պատասխանատվություն են կրում իրենց սխտեմում գտնվող բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների վիճակի ու աշխատանքի համար:

2. Առաջարկել ժողովրդական կոմիտեաներին և գերատեսչություններին ղեկավարներին՝ անձամբ ծանոթանալ բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների վիճակի հետ և սխտեմատիկաբար լսել բարձրագույն դպրոցների դիրեկտորների ղեկուցումները, ինչպես և ժողկոմներին կից խորհուրդների քննությանը դնել բարձր վորակի մասնագետներ պատրաստելու կարևորագույն հարցերը (պատրաստման պլանները, բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները:

ընդամենը պատրաստվող մասնագետների վորակը և այլն):

3. Այն բոլոր ժողկոմատներում ու գերատեսչություններում, վորոնց գերատեսչության տակ գտնվում են բուհեր — կազմակերպել ուսումնական հաստատությունների վարչություններ, հանձնարարելով նրանց բարձրագույն ու միջին վորակի կադրերի պատրաստման ու վերապատրաստման ամբողջ աշխատանքի ղեկավարումը և բուհերի բոլոր բնագավառների աշխատանքի տեսչությունը:

Բուհերի վարչություններն անմիջականորեն յենթարկել ժողովրդական կոմիտեաներին կամ գերատեսչություններին ղեկավարներին:

4. Առաջարկել ժողովրդական կոմիտեաներին և գերատեսչություններին ղեկավարներին՝ ամբողջով ուսումնական հաստատությունների վարչությունների կազմը գիտական՝ մանկավարժական և արտադրական աշխատանքի վորձառություն ունեցող վորակյալ մասնագետներով:

5. Սահմաններ վեր բուհերի գերեկաորը լիակատար պատասխանատվութիւնն է կրում խորհրդային պետութեան առջև՝ բարձրագույն ուսումնական հաստատութեան ղեկավարման, ուսանողներին ընդունելութեան և ուսուցման ու նրանց մեջ քաղաքական-դաստիարակչական աշխատանքի կազմակերպման համար, բարձրագույն ուսումնական հաստատութեան մեջ կատարվող գիտահետազոտական աշխատանքի ու նրա տնտեսական դրութեան համար, գիտական մանկավարժական կազմի ընտրութեան և ճիշտ ոգտագործման համար, ամբիոններին կից գիտական-մանկավարժական կադրերի պատրաստման համար, ուսանողներին և դասատուներին կազմի կուլտուրական-կենցաղային սպասարկման համար:

6. Յեւնելով այն խնդիրներէն, վեր բարձրագույն ուսումնական հաստատութիւնները պետք է պատրաստեն բարձրորակ մասնագետներ, վորոնք կանգնած լինեն ժամանակակից գիտութեան մակարդակի վրա, և յեւնելով այդ կապակցութեամբ բարձրագույն

ուսումնական հաստատութիւններին գերեկատորներին ներկայացվող բարձր պահանջներէն, ինչպես և գերեկատորների հեղինակութիւնն ու պատասխանատվութիւնն եւ աւելի բարձրացնելու նպատակով, սահմանել, վոր այսուհետև՝

ա) բարձրագույն ուսումնական հաստատութիւնների գերեկատոր կարող են լինել միմիայն լրիվ բարձրագույն կրթութիւնն և տվյալ բնագավառում գիտական-մանկավարժական ու արտադրական աշխատանքի վորո՞նք ունեցող անձինք:

բ) բարձրագույն ուսումնական հաստատութիւնների գերեկատորներին հաստատում ու փոխում է ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհին կից բարձրագույն դպրոցների Համախորհրդական Կոմիտեն՝ Ժողովրդական կուլտուրիստների առաջադրանքով:

գ) գերեկատորներին վարչական տույժերի կարող է յենթարկել միմիայն Ժողկոմը:

7. ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և ՀամԿ(Բ)Կ Կենտկոմն առաջարկում են Ժողկոմներին՝ բարձրագույն ուսումնական հաստատութիւններին

ընդ որում գերեկատորների համար ստեղծել նրանց գիտական ու տեխնիկական վերակազմավորումը բարձրացնելու բոլոր անհրաժեշտ պայմանները (գիտական արձակուրդներ, գիտական գործուղումներ, գրականություն բերել տալը, գիտական աստիճանի համար դիսերտացիա պատրաստելու նպատակով աշխատանքից ազատելը և այլն)։

8. Դիրեկտորի գիտական և ուսումնական աշխատանքի գծով տեղակալ առաջադրվում է առաջատար մասնագիտությունների ամենից ավելի վերակազմավորող և հաստատում ու փոխվում է ժողկոմի կողմից։

9. Ֆակուլտետների ղեկաններն առաջադրվում են տվյալ ֆակուլտետի առաջատար առարկաների պրոֆեսորներից և հաստատվում են ժողկոմատի ուսումնական հաստատությունների վարչության պետի կողմից՝ բարձրագույն ուսումնական հաստատության գերեկատորի առաջադրանքով։

Դեկաններն իրականացնում են ֆակուլտետի ուսումնական ու գիտական աշխատանքի միանձնյա ղեկավարությունը։

10. Ամբիոններ ղեկավարներն առաջադրվում են կոնկուրսով և հաստատվում են ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհին կից բարձրագույն դպրոցների Համամիութենական Կոմիտեյի կողմից՝ բարձրագույն ուսումնական հաստատության գերեկատորի առաջադրանքով։

Ամբիոնը ղեկավարելու կոնկուրսին մասնակցելու իրավունք է տրվում պրոֆեսորների կոչում կամ գիտությունների դոկտորի աստիճան ունեցող անձանց։

11. Ամբիոնների ուսուցիչներն առաջադրվում են կոնկուրսով և հաստատվում են ժողկոմատի բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների վարչության պետի կողմից՝ բարձրագույն ուսումնական հաստատության գերեկատորի առաջադրանքով։

Ուսուցիչի ազատ պաշտոնի կոնկուրսին մասնակցելու իրավունք է տրվում դոցենտի կոչում կամ գիտությունների թեկնածուի աստիճան ունեցող անձանց։

12. Ամբիոնների աշխատակիցները, — ասիստենտները, գիտական աշխատակիցները, լաբորանտները, — առաջադրվում են անձամբ

ամբիոնի ղեկավար պրոֆեսորի կողմից՝ ֆակուլտետի ղեկանի համաձայնութեամբ, և հաստատվում են բուհի դիրեկտորի կողմից:

13. Ամբիոնի աշխատակիցներին առջև խնդիր դնելով սխտեմատիկորեն բարձրացնել նրանց գիտական-դասատուական վորակավորումը, ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմն առաջարկում են բարձրագույն ուսումնական հաստատութիւնների դիրեկտորներին և բարձրագույն ուսումնական հաստատութիւնների վարչութիւնների պետերին՝ թույլ չտալ զոցենտներ, ասիստենտների և ամբիոնիների գիտական աշխատողների աշխատանքում համատեղութիւն, ապահովելով բոլոր անհրաժեշտ պայմանները նրանց գիտական վորակավորումը բարձրացնելու համար:

Առաջարկել ամբիոնիների ղեկավարներին՝ ամբիոնի յուրաքանչյուր աշխատակցի համար սահմանել գիտահետազոտական աշխատանքի անհատական կոնկրետ պլան և ապահովել ամբիոնի աշխատակիցների գի-

տական ու մանկավարժական վորակավորման սխտեմատիկ բարձրացում:

14. ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմը դատապարտում են ժողկոմատների և ուսումնական հաստատութիւնների աշխատակիցների վորող մասում տարածված այն հայացքները, թե բարձրագույն ուսումնական հաստատութիւնների ամբիոնները գիտահետազոտական աշխատանքով չպետք և զբաղվին, այլ սահմանափակվեն միմիայն ուսումնական-մանկավարժական գործունեությամբ:

ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմը մատնանշում են, վոր առանց գիտահետազոտական աշխատանքի բարձրագույն ուսումնական հաստատութիւնները չեն կարող իրականացնել մասնագետների պատրաստումը ժամանակակից դիտութիւն պահանջների մակարդակով և հնարավոր չե պատրաստել գիտական-դասախոսական կադրեր ու բարձրացնել նրանց վորակը:

ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմն առաջարկում են բոլոր ժողկոմատներին

ու բարձրագույն ուսումնական հաստատու-
թյունների գերեկտորներին՝ գործնականո-
րեն ապահովել ամբիոնների գիտա-հետազո-
տական աշխատանքի ծավալումը:

15. Արգելել կուսակցական, խորհրդային
ու տնտեսական կազմակերպություններին՝
կտրել բարձրագույն ուսումնական հաստա-
տությունների գիտական-մանկավարժական
կադրերին նրանց անմիջական աշխատան-
քից և ոգտագործել նրանց այլ աշխատանքի
համար վոչ ըստ մասնագիտության:

16. Արգելել ժողկոմատներին՝ այլ տեղ
փոխադրել բարձրագույն ուսումնական հաս-
տատությունների գիտական-մանկավարժա-
կան կադրերին ուսումնական տարվա ըն-
թացքում:

V

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒԾՆ ԴՊՐՈՅՆԵՐԻ ԿԱՐԳ ՈՒ
ԿԱՆՈՆԻ ՅԵՎ ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

1. ԽՍՀՄ ժողկոմխորհը և ՀամԿ(բ)Կ Կենտ-
րոմը մատնանշում են, վոր վորակյալ մաս-
նագետների պատրաստման բարձր վորակն

ուսումնական հաստատություններում պայ-
մանավորվում է բարձրագույն դպրոցում
հստակորեն սահմանված կարգ ու կանոնով
գիտակցական ամուր կարգապահությամբ:
Այդ նպատակով ԽՍՀՄ ժողկոմխորհը և
ՀամԿ(բ)Կ Կենտրոմը գերեկտորներին առա-
ջարկում են սահմանել պարապմունքների
ճիշտ դասացուցակ և խտտորեն պահպանել
վերջինս,—ուսումնական նորմալ աշխատան-
քըն ապահովող լիակատար կարգ հաստա-
տել լսարաններում, կարճնետներում, լաբո-
րատորիաներում, գրադարաններում, ընթեր-
ցարաններում, դպրոցական վորոշ շինքեր
ամրացնել ամբիոններին, ապահովել լաբո-
րատորիաների ու կարճնետների անհրաժեշտ
նորոգումն ու լրացումը գիտողական պի-
տույքներով, լաբորատորիական սարքավոր-
մամբ, ռեակտիվներով, գծագրական պարա-
գաներով և այլն:

2. Դերեկտորներին ու նրանց տեղակալ-
ների և ֆակուլտետների ղեկանների ընդու-
նելության որերի ու ժամերի հաստատուն

ցուցակ սահմանել, պրոֆեսորա-դասախոսական կազմի համար առանձին և ուսանողների համար առանձին, ուսման ժամերից դուրս:

Սահմանել, վոր բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ուսումնական կորպուսները և հանրակացարանները մտնելու իրավունք ունեն միմիայն տվյալ ուսումնական հաստատության ուսանողները, գիտական-մանկավարժական ու վարչական տեխնիկական անձնակազմը: Այլ անձանց մուտքը թույլ և տրվում միմիայն հատուկ անցագրով:

3. Առաջարկել բուհերի դիրեկտորներին՝ ապահովել բարձրագույն ուսումնական հաստատության բոլոր շենքերի նորոգումն ու մաքրելը ժամանակին, ինչպես և կուլտուրական տեսքը նախագավիթներում, սպասարաններում, կուլտուրահան ապաստարանումը կախարանների մոտ, բուֆետներում ու ճաշարաններում:

4. ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և Համկ(բ)Կ Կենտրոնը բարձրագույն ուսումնական հաստա-

տությունների դիրեկտորներին առաջարկում են հետևել ուսանողների ֆիզիկական դաստիարակմանն ու առողջությանը և միջոցներ ձեռք առնել որինակելի դրույթյան հասցնելու ուսանողական հանրակացարանները, ապահովելով նրանց մեջ անթերի մաքրությունը և բոլոր անհրաժեշտ սանիտարական-առողջապահական պայմանները:

ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և Համկ(բ)Կ Կենտրոնն առաջարկում են բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների դիրեկտորներին և ժողկոմատների բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների վարչությունների պետներին՝

ա) հաստատուն կանոնադրություն սահմանել հանրակացարաններում և ամենայն վճռակառությունք պայքար մղել կանոնադրությունը խախտողների դեմ:

բ) սահմանել, վոր հանրակացարաններում և ուսումնական շենքերում ժողովներ կարելի չե կազմակերպել միմիայն դիրեկտորի համաձայնությամբ:

դ) Թույլ չտալ կամայականորեն նվազեցնել հանրակացարաններում ուսանողներին բնակելի տարածութեան համար պետութեան կողմից սահմանված նորմաները, ինչպես և Թույլ չտալ կողմնակի անձանց բնակվել հանրակացարաններում և վորեւ բնակչի՝ ուսումնական կորպուսներում:

5. Պարտավորեցնել ժողկոմատներին և քաղխորհուրդներին՝ մինչև 1936 թ. սեպտեմբերը բոլոր ուսանողական հանրակացարաններն ազատել կողմնակի բնակիչներից և ուսումնական շենքերը՝ վորեւ բնակչից: Սույն վորոշումը խախտելու համար մեղավոր անձանց պատասխանատվութեան կանչել:

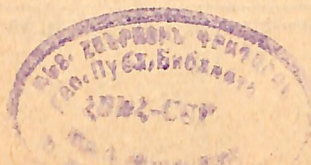
6. Առաջարկել ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհին կից բարձրագույն դպրոցների Համամիութենական Կոմիտեին՝ ներկայացնել ԽՍՀՄ Կենտգործկոմի նախագահութեան ի հաստատութեան բարձրագույն դպրոցների նոր կանոնադրութեանը՝ մշակված սույն վորոշման հիման վրա:

* * *

ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և Համկ(բ) Կենտկոմը պարտավորեցնում են ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհին կից բարձրագույն դպրոցներին Կոմիտեին և Ժողովրդական կոմիսարիատներին՝ ապահովել սույն վորոշման կենսագործումը, իսկ կուսակցական ու խորհրդային կազմակերպութեանը՝ ըստ ամենայնի ոգնութեան ցույց տալ բարձրագույն ուսումնական հաստատութեանների դիրեկտորներին՝ կազմակերպելու ուսումնական աշխատանքը, կարգ ու կանոն հաստատելու բուններում և զրանով իսկ անհրաժեշտ պայմաններ ստեղծել պատրաստելու բարձրորակ մասնագետներ, վորոնք բավարարեն սոցիալիստական շինարարութեան Ժամանակակից պահանջներին:

ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոմիսարների
Խորհրդի նախագահ՝ Վ. ՄՈՒՍՏՈՎ
Համկ(բ) Կենտրոնական Կոմիտեի
Բարձրագույն Ի. ՍՏԱԼԻՆ

1936 թ. հունիսի 23

բարգմ. Հ. Թուրքյան, սրբ. Վ. Զիդեշյան, Տեխն. խմբ.
Վ. Մանուկյան

Գլավիլիտի լիազոր Շ—1080, պատվեր № 244,

հրատ. № 384, տիրաժ 1500, ինդեքս Π —84
PK

Հանձնված է արտադրության 11/VII 1936 թ.
ստորագրված է տպագրության 25/VII 1936 թ.

Գինը 30 կապ.

Հայկուստրաքի տպարան, Ալլահվերդյան № 27, Տերեվուն

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0237489

54.024

9170 30 4.

О РАБОТЕ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ
ЗАВЕДЕНИЙ И О РУКОВОДСТВЕ
ВЫСШЕЙ ШКОЛОЙ

Армпартиадат, Ереван